

PRAŠYMAS JAV PILIETYBEI GAUTI (NATŪRALIZACIJA)

Natūralizacija (Naturalization) – procesas, kurio metu JAV nuolatiniai gyventojai įgyja šios šalies pilietybę, įvykdę visus Kongreso numatytus reikalavimus. JAV pilietybė ne tik suteikia teisę balsuoti vietinės ir federalinės valdžios rinkimuose ir keliauti į užsienį su JAV išduotu piliečio pasu, tačiau taip pat įgalina teikti imigracines peticijas savo giminių naudai bei įsidarbinti pilietybės reikalaujančiose darbovietėse ir pareigose.

Sėkmingą tapimą JAV piliečiu sąlygoja įvairūs veiksniai. Svarbiausi tarp jų – amžius, laikas, išgyventas JAV turint nuolatinio gyventoją statusą („žalią kortelę“), anglų kalbos žinios ir diskvalifikuojančių kriminalinių nusikaltimų nebuvimas asmens istorijoje.

Asmenys, pateikiantys prašymą natūralizacijai, turi būti ne jaunesni, nei 18 metų amžiaus. Asmenys, jaunesni nei 18-kos gali įgyti pilietybę, padavus prašymą jų naudai tėvams ar globėjams, jei šie yra JAV piliečiai (vaikai iki 18 metų taip pat paprastai gali būti įjungti į tėvų natūralizacijos prašymus).

Taip pat labai svarbu, kad prašantysis būtų išgyvenęs JAV tam tikrą laiką kaip *nuolatinis gyventojas* (permanent resident). Įprasta tvarka, pilietybės prašymą galima pateikti:

- a) praėjus ne mažiau, kaip 5 metams po to, kai įgytas nuolatinio gyventoją statusas; *arba*
- b) praėjus ne mažiau, kaip 3 metams po to, kai įgytas nuolatinio gyventoją statusas, jei visus tuos tris metus esate gyvenę oficialioje santuokoje su *tuo pačiu* JAV piliečiu(e) ir tebegyvenate su juo(ja) prašymo padavimo metu;

Tinkamas „nuolatinio gyventoją“ statusas taip pat reiškia, jog privalote ne tik turėti „žalią kortelę“, bet ir būti realiai gyvenę JAV visą reikalaujamą laikotarpį. Jei, būdamas nuolatinio gyventoją, asmuo buvo išvykęs iš šalies daugiau nei metams (be pertraukos), laikoma, kad jo nuolatinio gyventoją statusas yra pažeistas, nebent tas išvykimas buvo iš anksto suderintas su JAV Imigracijos ir Natūralizacijos Tarnyba (USCIS). Netgi išvykimas daugiau kaip 180 dienų (be pertraukos) kai kuriais atvejais gali būti laikomas nuolatinio gyventoją statuso pažeidimu, todėl, tokiais atvejais, prieš pateikiant prašymą pilietybei pravartu pasikonsultuoti su imigracinės teisės specialistu.

Fizinis buvimas šalyje taip pat yra labai svarbus. Jei „nuolatinio gyventoją“ statusui palaikyti svarbu, kiek laiko (be pertraukos) jūs buvote išvykę iš šalies per tam tikrą laikotarpį, tai fizinis buvimas apibūdina laiką, praleistą šalyje (sudedamas visų šalyje *realiai praleistų* dienų skaičius per 3-jų ar 5-ių metų laikotarpį). Reikalaujama, kas asmuo, paduodantis prašymą pilietybei gauti, būtų realiai praleidęs šalyje bent pusę viso reikalaujamo laikotarpio (atitinkamai, 913 dienų, jei galioja 5 metų taisyklė, ir 548 dienas, jei teikiamas prašymas po 3 metų buvimo nuolatinio gyventoją).

Galiausiai, reikalaujama, jog asmuo, teikiantis prašymą pilietybei, būtų bent tris mėnesius iki prašymo padavimo datos gyvenęs toje JAV valstijoje, kurioje prašymas pateikiamas.

Vienas svarbiausių reikalavimų yra *diskvalifikuojančių kriminalinių nusikaltimų nebuvimas* asmens, besikreipiančio dėl natūralizacijos, istorijoje. Pažymėtina, kad šiuo atveju yra turimi omenyje nusikaltimai, padaryti ne tik JAV, tačiau ir bet kurioje kitoje šalyje. Bet kuris JAV nuolatinis gyventoją, kuris kada nors buvo areštuotas bei apkaltintas nusikaltimu (nesvarbu, kada ir kokio laipsnio ar sunkumo), privalėtų pasikonsultuoti su imigracinės teisės specialistu, prieš pateikiant prašymą natūralizacijai. Būtina turėti omenyje, jog tokiems asmenims visuomet yra galimybė, priklausomai nuo

nusikaltimo sunkumo, ne tik negauti JAV pilietybės, tačiau taip pat būti areštuotiems ir visam laikui deportuotiems iš šalies.

Kokie nusikaltimai laikomi diskvalifikuojančiais, priklauso nuo jų tipo, klasifikacijos federaliniame ir valstijos teisme, taip pat nuo to, kiek nusikaltimų asmuo yra įvykdęs ir kaip seniai, bei teistumo buvimo ar nebuvimo. Labai svarbiu laikomas moralinis įvykdyto nusikaltimo aspektas, todėl net tokie iš pažiūros „nerimti“ nusikaltimai, kaip vairavimas išgėrus, nemokėjimas alimentų vaikams, apsvogimas parduotuvėje už nedidelę sumą ir pan. gali tapti atmesto pilietybės prašymo priežastimi.

Pilietybės prašymas taip pat gali būti nepatenkintas, jei asmuo nemokėjo visų priklausančių valstybei mokesčių ar mokėjo juos neteisingai (pvz., nurodydamas, jog nėra nuolatinis gyventojas), taip pat išaiškėjus bet kokiam sąmoningai klaidinančios informacijos teikimo atvejui JAV valstybinėms institucijoms (kaip, pvz., apsimetinėjimui JAV piliečiu, norint gauti kokių nors valstybinių lengvatų ar pan). Skirtingai nei dažnai manoma, mokesčių dokumentų (tax returns) kasmetinis pildymas yra *privalomas*, netgi neturint jokių pajamų. Ruošiantis interviu dėl pilietybės gavimo, patariama turėti visų paskutinių 3-jų ar 5-erių metų mokesčių dokumentų (tax returns) kopijas, kadangi jos ne tik įrodo, jog mokėjote mokesčius, tačiau taip pat – jog iš tiesų buvote nuolatinis gyventojas (idealu, jei dar ir oficialiai gavote pajamas šalyje bei turėjote nuolatinę darbo vietą). Taip pat būtina nepamiršti tokių „smulkmenų“, kaip neapmokėtos kelių policijos baudos (traffic tickets) ar nuosavybės mokesčiai (property taxes).

Oficialiai yra reikalaujama, jog visi, pateikiantys prašymą pilietybei gauti, mokėtų kalbėti, rašyti ir skaityti angliškai. Vienas iš reikalavimų yra anglų kalbos bei pilietinių žinių egzaminų (English Language Proficiency and Civics Exam) sėkmingas išlaikymas. Nuo šių egzaminų, išskirtiniais atvejais, visiškai gali būti atleidžiami tik asmenys, turintys rimtų fizinių ar vystymosi sutrikimų. Vien *tik nuo anglų kalbos* egzamino taip pat atleidžiami vyresni nei 55 ar 60 metų asmenys, jei jie išgyveno JAV, atitinkamai, daugiau nei 15 ir 20 metų, įgiję ir palaikydami nuolatinio gyventojų statusą. Šie asmenys paprastai laiko pilietinių žinių egzaminą savo pasirinkta kalba, patys pasirūpindami vertėjo paslaugomis. Asmenims, vyresniems nei 65 metų ir pragyvenusiems šalyje bent 20 metų, gali būti taikoma supaprastinta pilietinių žinių egzamino versija jų pasirinkta kalba.

Dar vienas iš privalomų reikalavimų, kuris yra taikomas 18-25 metų amžiaus vyriškos lyties JAV nuolatiniais gyventojams (kaip ir JAV piliečiams, pabėgėliams, ir netgi, formaliai, nelegaliems svetimšaliams) yra registracija pasirinktinai karinei tarnybai (selective military service). Smulkesnę informaciją apie šią tarnybą ir registraciją jai galima gauti telefonu (1-847)-688-6888 arba rasti internete www.sss.gov. Įstatymai numato išimtis dėl minėtos registracijos asmenims, kurių įsitikinimai ar religija neleidžia imti į rankas ginklų, tačiau tokiu atveju, prieš pateikiant prašymą pilietybei gauti, taip pat būtina pasikonsultuoti su imigracinės teisės specialistu.

Parengta pagal UIC Extension-Cook County progaminę medžiagą.

JAV LB Socialinių Reikalų Tarybos raštinėje šiuo metu galima gauti JAV pilietybės prašymo formą (N-400) bei informaciją apie egzaminus, taip pat – prašymo atleisti nuo egzaminų dėl negalios formą (N-648). Reikalui esant, raštinės darbuotoja gali

padėti užpildyti šias formas bei suteikti smulkesnę informaciją apie prašymo pateikimą. Tačiau, neturėdama atitinkamos kvalifikacijos, JAV LB Socialinių Reikalų Taryba neteikia ir nesiekia teikti teisinių konsultacijų savo klientams ar „Draugo“ skaitytojams. Pateikta straipsnyje medžiaga yra grynai informacinio pobūdžio, todėl kiekvienu konkrečiu atveju būtina pasikonsultuoti su profesionaliu teisininku ar kitu specialistu.

JAV LB Socialinių Reikalų Tarybos raštinė veikia I-IV, 9:00 val. ryto - 4:00 val. po pietų. Adresas: 2711 W. 71st Street, Chicago, IL 60629. Tel. 773-476-2655.